

The Hungarian Language
Journal of the Society of Hungarian Linguistics

Managing Editor

DEZSŐ JUHÁSZ

Editor

TAMÁS FARKAS

Technical editor

PANNA SZABÓ

Editorial Board

**JUDIT BÓNA, TAMÁS FORGÁCS,
KÁROLY GERSTNER, ISTVÁN HOFFMANN, LÁSZLÓ HONTI,
JENŐ KISS, PÉTER SIPTÁR, ANDRÁS ZOLTÁN**

Advisory Board

**SUSAN GAL (USA), DANILO GHENO (I), RIHO GRÜNTAL (FIN),
VALENTIN GUSEV (RU), JÁNOS PÉNTEK (RO),
MAREK STACHOWSKI (PL), EBERHARD WINKLER (D)**

CONTENTS

NÉMETH T., ENIKŐ: Are we out of the waste basket? Chapters from the history of Hungarian pragmatic research	257
MEZŐLAKI, REGINA – IVASKÓ, LÍVIA: The possibilities of pragmatic interpretation and recognition of the <i>faux pas</i> phenomenon depending on explicit linguistic formulation. Part 2	277
ASZTALOS, ANIKÓ: Analysing linguistic elements of student speech in classroom discourse. Part 2	291
SZÜCS, PÉTER: Discourse-deictic and clausal associate demonstratives from the perspective of grammaticalization	308
SENGA TORU: Notes on the names of the Khwarizmians in medieval Eurasia: The Hungarian word <i>káliz</i> and what surrounds it. Part 3	332
Etymologies. FORGÁCS, TAMÁS: <i>Világi szerencse, változó velence</i> ‘luck doesn’t last’. – NÉMETH, DÁNIEL: Further data on <i>csörc</i> ~ <i>csörsz</i>	
Spoken Hungarian. BÁRÁNY, ERZSÉBET – GAZDAG, VILMOS: Phonetic adaptation of second-language loanwords in Transcarpathian Hungarian and Ukrainian. Part 2	359
The history of linguistics. KISS, JENŐ: In memoriam Kálmán Szily	365
Reviews. TÖLGYESI, TAMÁS: Ferenc Gregor, A szlovák nyelv magyar elemei [Hungarian elements in Slovakian]. – KISS, JENŐ: László Honti, Magyar nyelvtörténeti írások [Writings in Hungarian historical linguistics]. – BÁRDOSI, VILMOS: Tamás Forgács ed., Ferenc Kresznerics, Válogatott Köz-mondások [Selected proverbs]	367
Miscellaneous. KISS, JENŐ: Another anniversary in the editorial office of Magyar Nyelv	377
Data on the history of Hungarian. PÁL, HELÉN: Linguistic data of the record of evidence of the Punisher Committee set up after the 1764 massacre in the Transylvanian village Madéfalva. Part 2	379
Contributors	384

MAGYAR NYELV

A MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TÁRSASÁG FOLYÓIRATA

ALAPÍTVÁ: 1904-BEN

120.
ÉVFOLYAM

2024.
3. szám

MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TÁRSASÁG
BUDAPEST

Felelős szerkesztő
JUHÁSZ DEZSŐ

Szerkesztő
FARKAS TAMÁS

Technikai szerkesztő
SZABÓ PANNA

Szerkesztőbizottság
**BÓNA JUDIT, FORGÁCS TAMÁS,
GERSTNER KÁROLY, HOFFMANN ISTVÁN, HONTI LÁSZLÓ,
KISS JENŐ, SIPTÁR PÉTER, ZOLTÁN ANDRÁS**

Nemzetközi tanácsadó testület
**SUSAN GAL (USA), DANILO GHENO (I), RIHO GRÜNTAL (FIN),
VALENTYIN GUSZEV (RU), PÉNTEK JÁNOS (RO),
MAREK STACHOWSKI (PL), EBERHARD WINKLER (D)**

TARTALOM

NÉMETH T. ENIKŐ: Kint vagyunk a szemétkosárból? Fejezetek a magyar pragmatikai kutatások történetéből	257
MEZŐLAKI REGINA – IVASKÓ LÍVIA: A faux pas (társalgási baklövés) jelenség pragmatikai értelmezési és felismerési lehetőségei az explicit nyelvi megformálás függvényében. 2. rész	277
ASZTALOS ANIKÓ, A tanulói beszéd fatikus funkciójú nyelvi elemei az osztálytermi diskurzusban 2. rész	291
SZÜCS PÉTER: <i>Azt/úgy/olyat hallottam</i> : magyar demonstratívumok grammatikalizálódása endorfikus használatokban	308
SENGA TORU: Megjegyzések a hvárezmiek neveihez a középkori Euráziában. A magyar <i>káliz</i> szó és ami körülötte van. 3. rész	332
Szó- és szólamagyarázatok. FORGÁCS TAMÁS: <i>Világi szerencse, változó velence</i> . – NÉMETH DÁNIEL: További adalékok a <i>csörc</i> ~ <i>csörsz</i> szóhoz	346
Élőnyelv. BÁRÁNY ERZSÉBET – GAZDAG VILMOS: A másodnyelvi kölcsönszavak fonetikai adaptációja a kárpátaljai magyar és ukrán nyelvváltozatokban. 2. rész	359
Tudománytörténet. – KISS JENŐ: Emlékezés Szily Kálmánra	365
Szemle. TÖLGYESI TAMÁS: Gregor Ferenc, A szlovák nyelv magyar elemei. – KISS JENŐ: Honti László, Magyar nyelvtörténeti írások. – BÁRDOSI VILMOS: Forgács Tamás szerk., Kresznerics Ferenc, Válogatott Köz-mondások	367
Különfélék. KISS JENŐ: Újabb jubileum a Magyar Nyelv szerkesztőségében	377
Nyelvtörténeti adatok. PÁL HELÉN: Nyelvi adatok a madéfalvi veszedelem után megszervezett Bűnfenyítő Bizottság tanúkihallgatási jegyzőkönyvéből. 2. rész	379
Számunk szerzői	384

TÁJÉKOZTATÓ A MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TÁRSASÁGRÓL

A Magyar Nyelvtudományi Társaságot illető közléseket (tagajánlás, elhalálozás, indítvány, javaslat, könyv- és egyéb adományok bejelentése) *Juhász Dezső elnök* címére (1088 Budapest, Múzeum krt. 4/A) kell küldeni. – Az évi tagsági díj 4000 Ft, nyugdíjasoknak 2000 Ft, egyetemi és főiskolai hallgatóknak, gyesen, gyeden lévőknek 1000 Ft. Pártolói tagdíj 10 000 Ft. – A Társaságnak szánt pénzüsszegek (tagsági díj, kiadványok ára, céltámogatás) a *Magyar Nyelvtudományi Társaság* címére küldhetők (*Bakonyiné Tóth Gabriella* szervező titkár: 1088 Budapest, Múzeum krt. 4/A, III. em. 324. szoba), vagy befizethetők a Társaság **Erste Bank 11991102–02102971 számú csekk számlájára**. A Társaság köszönettel fogadja a személyi jövedelemadó 1%-ára tett felajánlásokat; **adószám: 19007665-1-42.**

Félfogadási idő: kedd (a felolvasó ülések előtt): 14–16.30, csütörtök: 10–12 óráig. Telefon (félfogadási időben): 485-5200/5121 mellék. Ímél: tarsasag@mnyt.hu.

EGYÉB TUDNIVALÓK

A Magyar Nyelv kiadója a Magyar Nyelvtudományi Társaság. Felelős kiadó: Magyar Nyelvtudományi Társaság elnöke. A szerkesztőség címe: 1088 Budapest, Múzeum krt. 4/A, II. em. 241.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Zrt. Hírlap Üzletága, 1089 Budapest, Orczy tér 1. Előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknél, ímélben: hirlapelofizetes@posta.hu, faxon: 303-3440. További információ: +36-80-444-444. • Külföldön terjeszti a Batthyány Kultur-Press Kft. (H-1014 Budapest, Díz tér 3., tel./fax: 201-8891, ímél: batthyany@kultur-press.hu). • Éves mutató és tördelés: Szabó Panna. Készült a START Nonprofit Kft. Nyírségi Nyomda üzemében. Felelős vezető: Balogh Zoltán vezérigazgató. **A folyóirat elektronikus változata olvasható a világhálón: a 2021/3. számig: <http://www.c3.hu/~magarynyelv>, a 2021/4. számtól: <http://ojs.elte.hu/magarynyelv>. Ímélcímkünk: juhasz.dezso@btk.elte.hu.**

Manuscripts and editorial correspondence should be addressed to *Magyar Nyelvtudományi Társaság / Society of Hungarian Linguistics*, Budapest, Múzeum krt. 4/A, H-1088 Hungary. E-mail: juhasz.dezso@btk.elte.hu. Web: <http://ojs.elte.hu/magarynyelv>. Distributed in Hungary by Magyar Posta Zrt. Hírlap Üzletága. Subscriptions accepted by newspaper carriers, and in the Magyar Posta Zrt. office: 1089 Budapest, Orczy tér 1. E-mail: hirlapelofizetes@posta.hu. Distributed outside Hungary by Batthyány Kultur-Press Kft. (H-1014 Budapest, Díz tér 3., tel./fax: +36-1-201-8891, e-mail: batthyany@kultur-press.hu).

**Folyóiratunk állandó támogatója
az MTA Könyv- és Folyóirat-kiadó Bizottsága.**

**Folyóiratunknak ezt a számát
támogatta:**

ISSN 0025–0228 (nyomtatott)

HU ISSN 1588–1210 (online)